vero Iudaicum populum, per hoc ergo ostenditur quòd dominus per mysteriũ incarnationis mundo apparens iudaico populo multa docuit, quæ ipse intellexit.

Tract.27. I ¶ AVGV. Talia loquente Iesu non crediderunt, aliquid magnum dicentem & verbis illis aliquam gratiam cooperantem, sed prout voluerunt intellexerunt, & more hominum, quia poterat aut disponebat Iesus carnem qua indutum erat verbum, veluti conscissam distribuere credentibus in se. vnde dr. {Multi ergo audien. nõ ex inimicis, sed ex disci. ei? dixerunt. Durus est hic sermo.} CHRY. Idest difficile susceptibilis, superexcedẽs eorum imbecillitatem: putabãt enim eum supra seipsum loqui maiora propria dignitate, & dixerunt: {Quis potest eum audire? quasi pro seipsis respondentes, quia non debebant. AVG. Si autem discipuli durum habuerunt istum sermonem, quid inimici? & tamen sic oportebat vt diceretur, quod non ab hominibus intelligeretur, secretum Dei intentum debet facere, non aduersos. THEO. Cum autem audis q̃ discipuli eius murmurabãt, non intelligas hos qui actu sunt discipuli: sed hos qui in habitu & figura videbantur, ab eo instrui. Nam inter discipulos erant quidam ex plebe, qui dicebantur eius discipuli, qui multo cum discipulis manebant tempore. AVG. Sic autem apud se ista dixerunt, vt ab illo non audirentur: sed ille qui nouerat in seipsis apud seipsum audiebat. vnde sequit. {Sciẽs autẽ Iesus apud seipsum, quia murmu. de hoc disci. eius, dixit eis. Hoc vos scandali.} ALCVI. Quòd, scilicet dixi vobis mandu care carnem meam, & bibere sanguinem meum. CHRY. Erat autem hoc suæ deitatis signum occulta in medium ferre. vnde sequitur. {Si ergo videritis filium hominis ascen. vbi erat prius sup ple. quid dicetis? Hoc & in Nathanaele fecit dicens. Quoniã dixi tibi, vidi te sub ficu, credis, maiora his videbis. Nõ igitur quẽstiones quæstionibus copulat: sed magnitudine dogmatum & multitudine eos inducere vult. Non igitur discipulos in scãdalum mittere volens hoc dicit: sed eorum scandalum soluere volens. nam dum æstimant eum de Ioseph natum, non suscipiunt ea quæ dicebantur. Qui vero crediturí erant, quoniam de cælo descendit, & illuc ascendit, facilius attendunt his quæ dicebantur. AVG. vel aliter. Hinc soluit quod illos commouerat, illum enim putabant erogaturum corpus suum, ille autem dixit se ascẽsurum in cælũ, vtique integrum. Cum videritis, inquiens filium hominis ascendentem vbi erat prius. Certe vel tunc videbitis, quia non eo modo quo putaris erogat corpus suum, & quia gratia eius non consumit morsibus, filius autem hominis Christus ex virgine Maria hic esse cæpit in terra, vbi carnẽ assumpsit ex terra, quid ergo vult quod ait: {Cum videritis filium hominis ascendentem vbi erat prius, nisi vt intelligamus vnam personam esse Christum Deum, & hominem, non duas? ne fides nostra sit quaternitas: sed trinitas. Sic ergo erat filius hominis in cælo, quẽadmodum filius Dei erat in terra, filius Dei in terra in suscepta carne, filius hominis in cẽlo in vnitate personæ. THEO. Non ergo propter hoc putes q̃ de cẽlo corpus Christi descenderit, hoc enim Martiani hẽretici, & Apollinaris est dictum: sed quia vnus & idem erat filius Dei & hominis. CHRY. Propter hoc autem & aliam solutionem inducit dicens. {Spiritus est qui viuificat, caro non prodest quicq̃.} quod autem dicit, tale est, spiritualiter oportet ea quæ de me sunt audire, qui autem carnaliter audit, nihil proficit. Est autem carnaliter intelligere, simpliciter ea quæ proposita sunt videre & nihil plus imaginari. Oportet autem non ita iudicare: sed omnia mysteria interioribus oculis inspicere, quod semper est spiritualiter audire. Carnale vero erat dubitare qualiter potest nobis carnem dare manducare, quid igitur, nõ est vera caro? immo vtique. quod igitur ait: {Caro non prodest quicquam.} non de sua carne dicit: sed de eius carne qui carnaliter accipiebat, quæ dicebãtur. AVG. vel aliter: Caro non prodest quicquam. Sed quomodo illi intellexerunt? Carnem quippe sic intellexerunt, quomodo in cadauere dilaniatur, aut in macello venditur, non quomodo spiritu vegetatur, accedat spiritus ad carnem & prodest plurimum. nam si caro nihil prodesset, verbum caro non fieret vt habitaret in nobis: sed spiritus per carnẽ aliquid operatus est in nobis pro salute nostra. AVG. x. de Ciui. Dei. Non enim caro per seipsam mundat: sed per verbum a quo suscepta est, q̃ cum sit principium omnium suscepta anima & carne, & animam credentium mundat & carnem. Spiritus ergo est qui viuificat, caro non prodest quicquã, sicut illi intellexerũt carnem, non sic ego do ad mãducandum carnem meam, quia nec carnem debemus sapere sm carnẽ, proinde dicit. {Verba quæ ego locut? sum vobis spiritus & vita sunt. CHRY. idest, spiritualia sunt, nihil habentia carnale, neque consequentia naturalem, sed eruta sunt ab omni tali necessitate quæ in terra, & a legibus quæ hic positę sunt. AVGVST. Si ergo intellexisti spiritualiter, spiritus & vita tibi sunt, si intellexisti carnaliter, etiam sic spiritus & vita sunt, sed tibi non sunt. Diximus enim hic dominum commendasse in manducatione carnis suæ, & potatione sanguinis sui vt ĩ illo maneamus & ipse in nobis, hoc autem quid facit nisi caritas? Caritas autem Dei diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis, ergo spiritus est qui viuificat. CHRYSO. Et quia de carnali audiẽtia supra locutus est, subiungit: {Sed sunt quidã ex vobis q̃ non credunt.} Dicens quidã, discipulos excepit, suam autem dignitatem ostendit occulta reuelans. AVGVST. Non dixit: Sunt quidam in vobis qui nõ intelligunt, sed causam dicit, quare non intelligant. Prophera enim dixit: Nisi credideritis, non intelligetis: nam qui resistit, quõ viuificatur? Aduersarius enim radio lucis quo penetrandus est, non auertit aciem, sed claudit mentem, credant & aperiant, & illuminabuntur. CHRYS. Et vt discas, quoniam ante hæc verba, & non postquam murmurauerunt & scandalizati sunt, hæc Christus cognouerat, subiungit euangelista dicẽs. {Sciebat enim ab initio Iesus q̃ essent crediturí, & qui traditurus eum esset.} THEO. Volens per hoc nobis euãgelista ostendere q̃ ante constitutionem mundi omnia cognoscebat, quod diminutatis erat indicium. AVGVST. Sed postq̃ distinxit credentes dominus a non credentibus, expressit causam quare non credunt. vnde sequitur: {Et dicebat. Propterea dixi vobis, quia nemo potest venire ad me, nisi fuerit ei datum a patre meo.} CHRYSOST. quasi dicat. Non turbant me, neque stuporem inferunt qui non credunt. Noui quibus dedit pater. Dixit autem hoc, vt ostendat quoniam non illorum gloriam concupiscens hoc dicebat, & vt suadeat eis quòd patrem eius existiment deum & non Ioseph. AVGVST. Ergo & credere datur nobis, non enim nihil est credere. Si. n. magnum quid est, gaude, quia credidisti, sed noli extolli, quid. n. habes, quod non accepisti? AVGVST. de Prædestinatione sanctorum. Hoc autẽ donũ quibusdam dari & quibusdã non dari o ino nõ dubitat, qui non vult manifestissimis sacris literis repugnare. Cur autẽ non omnibus det fidelem mouere non debet, qui credit ex vno omnes esse in condemnationem iustissimã, ita vt nulla Dei esset iusta reprehensio, & si nullus inde liberaretur. vnde constat magnam esse gratiã q̃ plurimi liberantur. Cur autem istum potius q̃ illum liberet, inscrutabilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles viæ eius. Sequitur: {Ex hoc multi discipuli eius abierunt retro, & iam cum illo non ambulabãt.} CHRYSOST. Non dixit: Recesserunt, sed abierũt retro, db ea quæ scdm virtutem est auditione, & quam habebant olim fidem, perdiderunt. AVGV. Ecce precisi a corpore vitam perdiderunt, quia forte in corpore, nec fuerunt, inter nõ credẽtes & ipsi reputati sunt. Abierunt retro non pauci, sed multi post Sathanam, non post Christum, quomodo de quibusdam fœminis dicit Apostolus: Quædam conuersæ sunt retro post Sathanam. Petrum autem nõ repulit dns retroire post Sathanam, sed fecit post se ire. CHRYSOST. Quæret autem aliquis quod tempus erat verba dispensandi his quę constructa erant nocentium, multa quidem vtilitas & necessitas: Quia enim instabant cibum corporalem petentes, & eius qui sub patribus datus est reminiscẽtes, ostendens quoniam omnia illa typus erat, meminit cibi spiritalis. Non igitur scandalizari oportebat, sed interrogare congruum erat, quare illorum amentiæ scandalum fuit, non indisolubilitatis eorum quæ dicebantur. AVGVST. Et hoc etiam forte factum est ad consolationem nostram, quoniam aliquando contingit vt homo dicat verum, & quod dicit nõ capiatur, atque illi qui audiunt scandalizentur & discedant. Pœnitet autem hominem dixisse quod verum est: Dicit enim apud se homo: Non debui sic dicere, & sic domino contigit: Dixit, & perdidit multos, sed non turbatur ipse, quia ab initio nouerat, qui non essent credentes, nos si nobis contingat, conturbamur, solatium in domino inueniamus, & tamen caute verba dicamus. BEDA. Sciebat autem dominus de aliis discipulis qui remanserunt, an velent abire, sed tamen eos interrogauit vt fides eorum monstraretur

Hom.46. Tract.27. Hom.46. Trac.27. Rom.5. Tract.27. Isaiæ 7. Tract.27. Tract.27. Cap.9. Hom.46. Tract.27. 1. Thi.4. Tract.27. Tract.27.

retur & aliis imitanda proponeretur. vnde sequitur: {Dixit ergo Iesus ad duodecim. Numquid & vos vultis abire? CHRY. Per hunc autem modum oportebat eos trahi. nã si eos laudasset, passi essent aliquid humanum, existimantes se gratiam Christo facere, eum non relinquendo, ostendens vero se non indigere eorũ sequela, magis eos detinuit. non autem eis dixit, {Abite: hoc enim erat eos expellere: sed interrogauit eos, an vellent abire, auferẽs eis vim & necessitatem, & nolens eos verecundia coartari, ex necessitate enim detineri par esset, ac si abirent. Petrus autẽ fratrum amator, amicitiæ conseruator, pro toto respondet collegio. vnde sequit: {Respõdit ergo ei Simon Petrus. Domine, ad quem ibimus? AVG. q.d. Repellis nos a te, da nobis alterum ad quem ibimus si te relinquimus. CHRY. Hoc autem verbum multæ est amicitiæ ostentiuum, quia scilicet Christus eis honorabilior erat, q̃ patres & matres, deinde vt non videatur hoc propterea dicere, quia non essent, qui eos reciperẽt, subiungit: {Verba vitæ æternæ habes.} Audiens enim magnitum dicentem, quoniam resuscitabo eum, & habebit vitam æternam, ostendit se recordari eorum, quæ dicta sunt verborum, & Iudęi quidem dicebant: Hic est filius Ioseph. hic vero dicit. Et nos credimus & cognouimus, quia tu es Christus filius Dei. AVG. Credidimus enim vt cognosceremus. nam si prius cognoscere, deinde credere vellemus, nec cognosceremus, nec credere valeremus. Hoc credimus & cognouimus, quia tu es Christus filius Dei, idest quia ipsa vita ęterna tu es, & nõ das in carne & sanguine tuo nisi qã es. CHRY. Quia vero Petrus dixerat: Et nos credimus, dominus de collegio credentium excipit Iudam. vnde sequitur: {Respondit ergo eis Iesus. Nonne ego vos duodecim elegi, & vnus ex vobis diabolus est? {Quod autem dicit tale est, ne ęstimetis q̃ secuti estis me, non redarguam malos: dignum autẽ est hic quærere, quare nunc nihil dicunt discipuli: sed postea formidantes dicũt: Nunquid ego sum domine? sed nondũ Petrus audierat. Vade retro me sathana, & propter hoc timorem non habuit, nunc etiam non dicit: {Vnus ex vobis me tradet: sed diabolus est. ideo nesciebant qd dicebatur: sed malitiam ęstimabant vituperari solum. accusant autem hic Christum gentiles insipienter. non enim electio eius vim infert his quæ futura sunt: sed in voluntate positum est saluari & perire. BEDA. Vel dicendum, q̃ ad aliud elegit vndecim & ad aliud vnum: vndecim elegit vt in apostolica dignitate perseuerarent. vnum elegit, vt per proditionis eius officium salutem operaretur humani generis. AVG. Electus enim est iste, de quo nolente & nesciente magnum aliquid boni fieret, Sicut enim iniqui male vtuntur bonis operibus Dei, sic econtra Deus bene vtitur malis operibus hominum. Quid Iuda peius? sed malo eius bene vsus est dominus, tradi se pertulit, vt nos redimeret, Potest etiam sic intelligi quod ait: duodecim elegi, quia consecratus est duodenarius numerus eorum, qui per quatuor cardines mundi trinitatem fuerant denunciaturi. non autem quia periit inde vnus, ideo illius numeri honor ademptus est. nam in locum pereuntis alius subrogatus est. GRE. xiij. Mora. Capitis autẽ nomine censetur corpus cum de peruerso homine dicitur: {Vnus ex vobis diabolus est.} vnde euangelista exponens subdit: {Dicebat autem de Iuda Simonis Schariotis, hic enim erat traditurus eum, cũ esset vnus de duodecim. CHRY. Considera Christi sapientiã. neq; enim Christus eum manifestum fecit, ne inuerecundum faciat, & sic litigiosior fiat. neque eum latere permisit, ne ęstimans se latere, sine timore operaretur.

Hom. 46. Tract.27. Ho. eadem. Trac.27. Ho. eadem. Tract. 27. Cap.17. Ho. eadem.

CAP. VII.

POst hæc autem ambulabat Iesus in Galilęam. Non enim volebat in Iudæam ambulare, quia quærebant eũ Iudæi interficere. Erat autem in proximo dies festus Iudæorum, Scenophegia. Dixerunt autem ad eum fratres eius. Transi hinc, & vade in Iudæam, vt & discipuli tui videant opera tua quæ facis. Nemo enim in occulto aliquid facit, & quærit ipse in palam esse. Si hoc facis: manifesta te ipsum mundo. q.d. Facis miracula: apparere hominib? ut laudari possis ab hominibus: nam qui eum videntur monere, gloriæ ipsius cõsulunt, & quia humanam gloriam requirebant, in eum non credebant. vnde sequitur. {Neque enim fratres eius credebant in eum. Christum enim consanguineum potuerunt habere: credere autem in eum ipsi propinquitate fastidierunt. CHRY. Dignum est autem mirari Euangelistarum morem veritatis amicum, qualiter non verecundantur dicere ea quæ magistro videntur ferre iniuriam: sed hoc maxime studuerunt enunciare. Non enim paruam habet detractionem, quòd fratres eius decredebant, & videtur quidem initiũ verborum quasi amicorum esse. Multæ autem amaritudinis erant quæ dicebantur, quia de formidine, & de amore gloriæ eum vocant. dicunt. {Nemo in occulto aliquid facit.} Quod erat dicere, Formidinem incusantium & simul suspicantium quæ fiebant, non vere facta esse. Per hoc autem, q̃ dicunt. Et quærit ipse in palam esse: amorem gloriæ notant. Christus autem mansuete eis respondit, docens nos non indigne ferre, si aliqui etiam viles nobis consilientur. Sequitur enim. {Dicit eis Iesus. Tempus meum nondũ aduenit, tempus autem ue. sem. est paratũ.} BEDA. Ne autem videatur hoc contrarium ei quod Apostolus dicit. At ubi uenit plenitudo temporis, misit Deus filium suum, referendum est quod hic dicitur: non ad tempus natiuitatis, sed ad tempus glorificationis. AVG. Dabant enim illi consilium consequendæ gloriæ, ueluti seculariter & terreno affectu monentes, ne esset ignobilis, & latitaret. Sed dominus uoluit ipsam celsitudinem per humilitatis

Hom.47. Tract.28. Tract.28. Ho.eadem. Trac.28. Tract.28

CAP. VII.

Trac.28. AVGV. Futurum erat vt aliquis fidelis Christi abscõderet se ne a persecutoribus inueniretur, & ne illi pro crimine obiiceretur, latibulum præcesset in capite, qd̃ in membro confirmaretur. vnde dicitur. {Post hæc autem ambulans Iesus in Galilęa. Non enim vole. in Iudæã ambulare, quia quære. eum Iudæi interficere. BEDA. Hæc verborum connexio talis est, vt intelligamus, quoniam in medio multa geri, & fieri potuerunt. Iudæa autem & Galilæa regiones sunt Palestinæ prouinciæ: sed Iudæa dicta est a tribu Iuda: non tamen solũ illa regio, quam tribus Iuda, sed & illa quã tribus Beniamin possidebat Iudæa dicta est, quia ex tribu Iuda Reges oriebantur. Galilæa vero dicitur, eo q̃ lacteum populum, idest candidum gignat: Galilæa enim græce, latine lac dicitur. AVG. Si autem hoc dominus dixit quasi non posset ambulare inter Iudæos, & non occidi a Iudæis. Hanc enim potentiam quando voluit demonstrauit, sed infirmitati nostræ præbebat exemplum, non ipse perdiderat potestatem, sed nostram consolabatur fragilitatem. CHRY. Sed & illud est dicẽdum, quoniã quæ deitatis ostẽdebat, & quæ humanitatis: etenim fugiebat psecutores, vt homo, & apparebat eis vt Deus, vtrumq; vere existens. THEO. Secessit etiam nunc in Galilęam, quia nõ dum passionis aderat tempus. Vnde vanũ reputabat in medio inimicorum manere, & magis ipsos ad odium incitare, vnde & consequenter tempus describitur cum subditur. {Erat autem in proximo dies festus Iudæorũ Scenophegia.} AVG. Quid hic Scenophegia, qui scripturas legerunt nouerunt, faciebant tabernacula in die festo ad similitudinem tabernaculorum, in quibus habitauerunt, cum ex Aegypto educti peregrinarentur in heremo, celebrabant ex hoc diem festum, reminiscentes beneficiorum domini, qui tamen occisuri erant dominum. Appellabatur autem apud Iudæos dies festus, cũ tamen non esset vnus, sed plures. CHRY. Ostendit igitur per hoc Euangelista, quoniam multum tempus prætermisit. Cum. n. dominus sedit in monte: erat prope dies festus paschæ. Hic autẽ Scenophagiæ meminit, & in quinque intermediis mensibus nihil aliud nobis enarrauit, nisi miraculum panum & allocutionem factam ad eos, qui comederunt. Quia enim indeficienter signa faciebat & disputabat, non poterant Euangelistæ omnia enumerare, sed illa præcipue studuerunt dicere, pro quibus aut quærela, aut contradictio quædam a Iudæis subsequebantur, quod & hic apparet. THEO. Quia enim fratres eius viderant ipsum non esse paratum ad descendendum, subditur. {Dixerunt autem fratres eius ad eum. Transi hinc, & vade in Iudæam.} BEDA. Ac si dicant: Tu signa facis, & pauci ea vident. transi ergo ad regiam Vrbẽ vbi sunt principes, vt visis signis, laudem consequaris ab eis. Sed quia non omnes discipuli semper dominum sequebantur, sed eorum multi in Iudæa erant: ideo subdunt. {Vt & disci. tui vide. opera tua quæ facis.} THEO. i. turbæ quæ sequuntur te. non enim de. xii. dicunt discipulis, sed de aliis, qui conuersabantur cum illo. AVG. Cum autem auditis: Fratres domini, Mariæ cogitate consanguinitatem, non iterum parientis vllam propaginem. Sicut. n. in sepulchro, vbi positum est corpus domini, nec ante, nec postea mortuus iacuit, sic vterus Mariæ, nec ante, nec postea quicquãm mortale concepit. opera quidem domini discipulos non latebãt: sed istos latebat. & ideo dicebant. {Vt disci. tui vide. ope. quæ tu facis.} Loquæbantur autem prudentiã carnis, verbo quod caro factum est. vnde & subdunt. {Nemo quippe in occulto aliquid facit, & quærit ipse in palam esse. Si hoc facis: manifesta te ipsum mundo. q.d. Facis miracula: apparere hominib?, ut laudari possis ab hominibus: nam qui eum videntur monere, gloriæ ipsius cõsulunt, & quia humanam gloriam requirebant, in eum non credebant, vnde sequitur. {Neque enim fratres eius credebant in eum. Christum enim consanguineum potuerunt habere: credere autem in eum ipsi propinquitate fastidierunt. CHRY. Dignum est autem mirari Euangelistarum morem veritatis amicum, qualiter non verecundantur dicere ea quæ magistro videntur ferre iniuriam: sed hoc maxime studuerunt enunciare. Non enim paruam habet detractionem, quòd fratres eius decredebant, & videtur quidem initiũ verborum quasi amicorum esse. Multæ autem amaritudinis erant quæ dicebantur, quia de formidine, & de amore gloriæ eum vocant. dicunt. {Nemo in occulto aliquid facit.} Quod erat dicere, Formidinem incusantium & simul suspicantium quæ fiebant, non vere facta esse. Per hoc autem, q̃ dicunt. Et quærit ipse in palam esse: amorem gloriæ notant. Christus autem mansuete eis respondit, docens nos non indigne ferre, si aliqui etiam viles nobis consilientur. Sequitur enim. {Dicit eis Iesus. Tempus meum nondũ aduenit, tempus autem ue. sem. est paratũ.} BEDA. Ne autem videatur hoc contrarium ei quod Apostolus dicit. At ubi uenit plenitudo temporis, misit Deus filium suum, referendum est quod hic dicitur: non ad tempus natiuitatis, sed ad tempus glorificationis. AVG. Dabant enim illi consilium consequendæ gloriæ, ueluti seculariter & terreno affectu monentes, ne esset ignobilis, & latitaret. Sed dominus uoluit ipsam celsitudinem per humilitatis